

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу і консалтингу

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для проведення практичних занять
з дисципліни

ОБЛІК І АУДИТ В ТУРИЗМІ

для підготовки фахівців ОС «Бакалавр»
спеціальність: 242 «Туризм»
ННІ неперервної освіти і туризму

Київ – 2020

Викладені методичні рекомендації до проведення практичних занять з дисципліни «Облік і аудит в туризмі» для фахівців ОС «Бакалавр» за спеціальністю 242 «Туризм».

Наведено опис навчальної дисципліни, її структуру, анотований зміст дисципліни, зміст практичних занять, завдання для виконання в аудиторії, а також рекомендовані джерела.

Рекомендовано Вченою радою навчально-наукового інституту неперервної освіти і туризму від 20 лютого 2020 року (Протокол № 06/2020).

Укладач: д-р екон. наук, професор Бардаш С.В.

Рецензенти: д-р екон. наук, професор Левицька І.В.,
канд. екон. наук, доцент Кудінова І.П.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ для проведення практичних занять з дисципліни

**«Облік і аудит в туризмі» для підготовки фахівців ОС «Бакалавр»
за спеціальністю 242 «Туризм»**

Укладач: БАРДАШ Сергій Володимирович

Опис навчальної дисципліни

Облік і аудит в туризмі

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Галузь знань	24 «Сфера обслуговування»	
Освітній ступінь	<u>бакалавр</u>	
Спеціальність	242 « <u>Туризм</u> »	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)		
Форма контролю		
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	4	
Семестр	7	
Лекційні заняття	15 год.	10 год
Практичні, семінарські заняття	15 год.	8 год
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	90 год.	132 год
Індивідуальні завдання	30 год.	
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	2 год. 2 год.	

ВСТУП

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування системи теоретичних знань та практичних навичок з особливостей організації і методики обліку та аудиту діяльності туроператорів й турагенцій.

Завдання навчальної дисципліни є вивчення особливостей нормативно-правового регулювання, організації та методики проведення бухгалтерського обліку та аудиту діяльності туроператорів й турагенцій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти компетентностями:

загальними:

ЗК3. Розуміння та власне осмислення основних світоглядних концепцій і принципів у навчанні і професійній діяльності;

ЗК4. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;

ЗК6. Здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел;

ЗК7. Здатність зосереджуватись на якості та результаті при виконанні завдань;

ЗК8. Навички використання інформаційних та комунікативних технологій;

ЗК9. Здатність визначати, формулювати і вирішувати проблеми;

фаховими:

ФК1. Знання та розуміння предметної області своєї професії;

ФК2. Уміння застосовувати фахові знання на практиці;

ФК8. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем;

ФК11. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку;

ФК16. Уміння працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу.

Програмні результати навчання:

знати:

- сутність, види, функції та значення бухгалтерського обліку в системі управління туристичним підприємством;
- методологічні аспекти (принципи, об'єкти, предмет, метод) бухгалтерського обліку;
- систему сучасного нормативного регулювання бухгалтерського обліку в туристичній діяльності;
- основні принципи організації обліку в туристичній діяльності;
- порядок документального оформлення формування та реалізації туристичного продукту та послуг;
- методику обліку основної діяльності туристичних операторів і туристичних агентів;
- сутність, понятійний апарат, нормативно-правове регламентування та основні аспекти організації аудиторської діяльності в Україні;

- організацію та зміст процесу аудиту фінансової звітності туроператора;
- види, зміст та значення звітних документів аудитора;
- види аудиторських послуг та особливості надання туристичним підприємствам;

вміст:

- користуватись кодифікованим законодавством, законами, стандартами та інструктивними документами, що регулюють облік туристичної діяльності;
- організовувати облік на підприємствах туристичного бізнесу;
- виконувати необхідні розрахунки, пов'язані з обліковими операціями;
- заповнювати реєстри обліку, складати зведені та підсумкові облікові реєстри та форми звітності;
- аналізувати якість проведення аудиту фінансової звітності та наданих аудиторських послуг.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Бухгалтерський облік діяльності туристичного підприємства												
Тема 1. Основи бухгалтерського обліку	21	2	2			17	20					20
Тема 2. Бухгалтерський облік ліцензування, основних операцій та продуктів туристичного підприємства	21	2	2			17	22	2	2			18
Тема 3. Особливості бухгалтерського обліку туристичного оператора	23	3	3			17	22	2	2			18
Тема 4. Особливості бухгалтерського обліку туристичної агенції	21	2	2			17	22	2	2			18
<i>Разом</i>	86	9	9			68	86	6	6			74
Змістовий модуль 2. Аудиторська діяльність в туризмі												

Тема 5. Основи аудиту	21	2	2			17	22	2				20
Тема 6. Аудит фінансової звітності туристичного оператора	22	2	2			18	21	1	1			19
Тема 7. Надання аудиторських послуг туристичним підприємствам	21	2	2			17	21	1	1			19
<i>разом</i>	64	6	6			52	64	4	2			58
Усього годин	150	15	15			120	150	10	8			132

АНОТОВАНИЙ ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Бухгалтерський облік діяльності туристичного підприємства

Тема 1. Основи бухгалтерського обліку

Сутність бухгалтерського обліку. Фінансовий облік. Управлінський облік. Податковий облік. Значення управлінського обліку у прийнятті управлінських рішень. Принципи бухгалтерського обліку. Функції бухгалтерського обліку. Об'єкт бухгалтерського обліку. Необоротні активи. Оборотні активи. Власний капітал підприємства. Довгострокова заборгованість. Короткострокова заборгованість. Витрати. Доходи. Господарські процеси. Предмет бухгалтерського обліку. Метод бухгалтерського обліку. Документування. Інвентаризація. Оцінка. Калькулювання. Рахунки. Подвійний запис. Баланс. Звітність. Сутність організації бухгалтерського обліку. Принципи організації бухгалтерського обліку. Облікова політика підприємства. Структура облікового підрозділу підприємства.

Тема 2. Бухгалтерський облік ліцензування, основних операцій та продуктів туристичного підприємства

Ліцензія на туроператорську діяльність. Фінансове забезпечення відповідальності туроператора і турагента. Амортизація вартості ліцензії. Документальне оформлення списання ліцензії. Попередня оплата реалізації туристичного продукту. Дохід від реалізації туристичного продукту. Розрахунки з постачальниками окремої туристичної послуги. Комісійна

(агентська) винагорода туроператора. Облік ваучерів. Договірні відносини страховика з туристичним підприємством. Документування страхування туристів. Облік бланків страхових полісів. Облік розрахунків з страховою компанією.

Тема 3. Особливості бухгалтерського обліку туристичного оператора.

Господарські операції, які повинні бути відображені на етапах реалізації та формування туристичного продукту. Організація бухгалтерського обліку з урахуванням основних особливостей туристичної діяльності. Документальне оформлення реалізації туристичного продукту. Бухгалтерський облік доходу від реалізації туристичного продукту туроператором. Облік туроператором доходів від реалізації туристичного продукту безпосередньо туристам. Методика обліку туроператором документів, що підтверджують право на споживання туристом туристичних послуг. Прямі витрати на виробництво турпродукту. Загальновиробничі витрати, пов'язані з виробництвом турпродукту. Виробнича собівартість туристичного продукту. Формування туристичним оператором виробничої собівартості туристичного продукту. Облік формування собівартості реалізованого туристичного продукту. Облік розрахунків туроператора з іноземними замовниками щодо реалізації послуг в'їзного туризму за умови подальшої оплати. Облік розрахунків туроператора з іноземними замовниками щодо послуг в'їзного туризму на умови попередньої оплати. Облік туроператором операції з продажу іноземної валюти. Облік туроператором придбання туристичної послуги від нерезидентів. Податок на додану вартість (ПДВ) та його розрахунок. Облік ПДВ. Податкова накладна. Порядок формування туристичних витрат у туроператора для цілей податку на прибуток. Дохід від реалізації турпродукту. Витрати туроператора, які враховуються для визначення об'єкта оподаткування. Єдиний податок. Спрощена система оподаткування. Розрахунок та облік єдиного податку. Туристичний збір. Суб'єкти сплати туристичного збору.

Тема 4. Особливості бухгалтерського обліку туристичного агента.

Документування розрахунків туристичного агента з туроператором. Документообіг між суб'єктами туристичних посередницьких відносин. Облік реалізації турагентом турпродукту на основі агентської угоди з туроператором. Облік придбання туристичних послуг за договором доручення на придбання. Визначення дати нарахування податкових зобов'язань з ПДВ у залежності від умов розрахунків з туроператором або іншим постачальником туристичного продукту, туристичних послуг. Умови переходу на єдиний податок (і перебування на ньому).

Змістовий модуль 2. Аудиторська діяльність в туризмі

Тема 5. Основи аудиту

Основні причини появи аудиту в Україні. Зміст аудиторської діяльності. Об'єкт і предмет аудиту. Принципи аудиту. Метод аудиту. Процес та стадії аудиту. Аудиторський ризик. Аудиторські процедури. Помилки та ознаки шахрайства в аудиті. Суттєвість в аудиті. Аудиторські докази: поняття та види. Робочі документи аудитора. Аудиторський висновок. Нормативне регламентування аудиторської діяльності. Аудиторська палата України. Аудиторська фірма. Сертифікований аудитор.

Тема 6. Аудит фінансової звітності туристичного оператора

Умови проведення аудиту фінансової звітності туристичного оператора. Мета, зміст та наслідки окремих складових процесу аудиту фінансової звітності. Документообіг між замовником аудиту фінансової звітності та виконавцем. Зміст перевірки бухгалтерського обліку. Оцінка операційної ефективності системи внутрішнього контролю. Основні процедури та методика перевірки обліку. Обов'язкова перевірка форм звітності й облікової політики. Вибіркова перевірка окремих елементів (статей) звітності на відповідність їх певному параметричному мінімуму. Завдання аудиту фінансової звітності. Послідовність проведення аудиту. Звіт аудитора замовнику. Структура та види аудиторських висновків.

Тема 7. Надання аудиторських послуг туристичним підприємствам

Аудиторська послуга. Консультаційна аудиторська послуга. Відновлення та ведення бухгалтерського обліку, складання фінансової та іншої публічної звітності. Трансформація бухгалтерського обліку. Податкове планування та оптимізація оподаткування. Експрес-аналіз окремих видів, процесів господарської діяльності. Оглядова перевірка. Аналіз господарсько-фінансової діяльності. Консультування з питань фінансового, податкового, банківського та інших видів законодавства, зовнішньоекономічної діяльності тощо. Автоматизація бухгалтерського обліку і аналітичних обліково-контрольних робіт (процедур). Надання допомоги у проведенні інвентаризацій. Складання бізнес-планів та техніко-економічних обґрунтувань. Надання консультацій з загального управління та за окремими його напрямками. Оцінка активів і пасивів, інвестиційних проектів, їх техніко-економічне обґрунтування. Розробка засновницьких документів, їх реєстрація, ліквідація підприємства.

ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Бухгалтерський облік діяльності туристичного підприємства

Тема 1. Основи бухгалтерського обліку

Практичне заняття. Відображення господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку

Рекомендована література: 34, 35, 55

Питання для обговорення

1. Розкрити значення бухгалтерського обліку в підприємстві
2. Навести функції бухгалтерського обліку та пояснити їх сутність.
3. Зазначити види бухгалтерського обліку та суттєві відмінності між ними
4. Розкрити зміст стадій процесу бухгалтерського обліку.
5. Пояснити, що розуміється під організацією бухгалтерського обліку.
6. Пояснити значення облікової політики.

Завдання 1.1

Мета завдання: набуття навичок щодо групування ресурсів підприємства та джерел їх утворення.

Необхідно здійснити групування ресурсів підприємства та джерел їх утворення за ознаками, наведеними в табл. 1.1. Визначити суму власного капіталу підприємства.

Матеріал для виконання завдання

Таблиця 1.1

Ресурси підприємства та джерела їх утворення
станом на 31.12.201X року

№ пор.	Ресурси та джерела їх утворення	Сума, тис грн	Актив		Пасив	
			Необоротні активи	Оборотні активи	Власний капітал	Зобов'язання
1.	Статутний капітал (визначити суму)					
2.	Матеріали	250				
3.	Грошові кошти у касі	140				
4.	Незавершене виробництво	360				
5.	Довгострокові кредити банків у національній валюті	1000				
6.	Готова продукція	890				
7.	Додатковий капітал	200				
8.	Заборгованість покупців за товари	1200				
9.	Зобов'язання з податку на прибуток	480				
10.	Обладнання	5900				
11.	Паливо	100				
12.	Грошові документи	180				
13.	Офісні меблі	380				
14.	Резервний капітал	1150				

№ пор.	Ресурси та джерела їх утворення	Сума, тис грн	<i>Актив</i>		<i>Пасив</i>	
			Необоротні активи	Оборотні активи	Власний капітал	Зобов'язання
15.	Товари	224				
16.	Нематеріальні активи	280				
17.	Малоцінні та швидкозношувані предмети	120				
18.	Нерозподілений прибуток	1560				
19.	Заборгованість матеріально відповідальної особи за завданими збитками	220				
20.	Векселі видані	560				
21.	Векселі одержані	380				
22.	Зобов'язання постачальникам за товари	420				
23.	Зобов'язання з оплати праці	345				
24.	Зобов'язання зі страхування	220				
25.	Поточний рахунок в банку	3700				
26.	Будівля офісу	6000				
	Разом (визначити)					

Завдання 1.2

Мета завдання: набуття навичок визначення впливу господарських операцій на баланс підприємства.

Необхідно вказати тип змін в балансі під впливом господарських операцій за даними таблиці 1.2.1.

Таблиця 1.2.1

Господарські операції та їх вплив на баланс підприємства

№ пор.	Зміст господарської операції	Тип змін в балансі під впливом господарської операції	Зміна валюти балансу
1.	Повернено до каси невикористані грошові кошти, які були видані у підзвіт на господарські потреби у сумі 500 грн.		
2.	Виплачено з каси заробітну плату в сумі 60000грн		
3.	Утримано із заробітної плати працівників відділу збуту внески до		

	Пенсійного фонду в сумі 6000 грн.		
4.	Передані зі складу у виробництво матеріали вартістю 20000грн.		
5.	Визнано активом матеріали, які надійшли від постачальника без попередньої плати, на суму 2000 грн.		
6.	Зараховано на поточний рахунок в банку від покупців за надані раніш послуги 20000 грн.		
7.	Зараховано на поточний рахунок в банку від покупців в порядку передплати за послуги 50000 грн.		
8.	Перераховано з поточного рахунку в банку постачальнику в оплату за раніше отримані матеріали 2000грн.		
9.	Перераховано з поточного рахунку в банку постачальнику в порядку передплати за матеріали 70000грн.		

Завдання 1.3

Мета завдання: набуття навичок щодо складання бухгалтерських проводок за господарськими операціями підприємства.

Необхідно провести аналіз господарських операцій, визначити кореспондуючі рахунки, скласти бухгалтерські проводки (табл. 1.3.1).

Таблиця 1.3.1

Дані про господарські операції підприємства за жовтень 200X року

№ пор	Назва документа	Зміст господарської операції, сума операції, аналіз операції	
1.	Прибутковий касовий ордер № 1.	16 жовтня 200Xр. касиром Юрчук О.С отримано від Шпирко Є.О. внески до статутного капіталу підприємства у сумі 9000 грн.	
		1-й об'єкт	2-й об'єкт
		- об'єкти господарювання, які залучені до операції за її змістом	
		- код і назва рахунку за Планом рахунків	
		- рахунок за структурою (активний чи пасивний)	
		- де на рахунку буде відображено зміни ("Дебет" або "Кредит")	
2.	Видатковий касовий ордер № 1.	17 жовтня 200X р. касиром Юрчук О.С видано Харченко П.О. готівкові кошти в сумі 100000 грн. для здачі в установу банку та зарахування на поточний рахунок підприємства.	
		1-й об'єкт	2-й об'єкт
		- об'єкти господарювання, які залучені до операції за її змістом	
		- код і назва рахунку за Планом рахунків	

№ пор	Назва документу	Зміст господарської операції, сума операції, аналіз операції	
	- рахунок за структурою (активний чи пасивний)		
	- де на рахунку буде відображено зміни ("Дебет" або "Кредит")		
3.	Виписка з поточного рахунку в банку № 1	17 жовтня 200_р. на поточний рахунок підприємства в банку зараховано здані Харченко П.О. готівкові кошти в сумі 100000 грн.	
		1-й об'єкт	2-й об'єкт
	- об'єкти господарювання, які залучені до операції за її змістом		
	- код і назва рахунку за Планом рахунків		
	- рахунок за структурою (активний чи пасивний)		
	- де на рахунку буде відображено зміни ("Дебет" або "Кредит")		
4.	Виписка з поточного рахунку в банку № 2	17 жовтня 200X р. на поточний рахунок підприємства в установі банку зараховано короткостроковий банківський кредит в сумі 10000 грн.	
		1-й об'єкт	2-й об'єкт
	- об'єкти господарювання, які залучені до операції за її змістом		
	- код і назва рахунку за Планом рахунків		
	- рахунок за структурою (активний чи пасивний)		
	- де на рахунку буде відображено зміни ("Дебет" або "Кредит")		
5.	Прибуткова накладна №1	20 жовтня 200X р. оприбутковано на склад отримані від ЗАТ «Дніпрянка» простирадла в кількості 100 шт., ціна за одиницю - 400 грн., на загальну суму 40000 грн.	
		1-й об'єкт	2-й об'єкт
	- об'єкти господарювання, які залучені до операції за її змістом		
	- код і назва рахунку за Планом рахунків		
	- рахунок за структурою (активний чи пасивний)		
	- де на рахунку буде відображено зміни ("Дебет" або "Кредит")		
6.	Виписка банку № 3, Платіжне доручення № 1	22 жовтня 200X р. перераховано з поточного рахунку підприємства № 000607209 ЗАТ «Дніпрянка» на рахунок № 00520311 за раніше отримані простирадла 4000 грн.	
		1-й об'єкт	2-й об'єкт
	- об'єкти господарювання, які залучені до операції за її змістом		

№ пор	Назва документу	Зміст господарської операції, сума операції, аналіз операції		
	- код і назва рахунку за Планом рахунків			
	- рахунок за структурою (активний чи пасивний)			
	- де на рахунку буде відображено зміни (“Дебет” або “Кредит”)			
7.	Видатковий касовий ордер № 2.	24 жовтня 200X р. за розпорядженням директора головному бухгалтеру Мешко Л.О. видано в підзвіт на відрядження 5000 грн.		
		1-й об’єкт	2-й об’єкт	
	- об’єкти господарювання, які залучені до операції за її змістом			
	- код і назва рахунку за Планом рахунків			
	- рахунок за структурою (активний чи пасивний)			
	- де на рахунку буде відображено зміни (“Дебет” або “Кредит”)			

Завдання 1.4

Згрупувати активи та пасиви ТзОВ «Затишок» на 1 січня поточного року на підставі наведених даних, наведених у таблиці 4.1.

Таблиця 1.4.1

Дані щодо активу та пасиву ТзОВ «Затишок»

№ з/п	Дані для заповнення балансу	Сума, грн.	Баланс	
			Актив	Пасив
1	Будівля готелю (первинна вартість)	3820000		
2	Підзвітні суми у бухгалтера Ю.С. Юрченка	5000		
3	Товари	1220000		
4	Нерозподілений прибуток	8000		
5	Паливо	8000		
6	Готівка в касі	6000		
7	Заборгованість працівникам по заробітній платі	340000		
8	Підзвітні суми у заступника директора Мінченка М.О.	8000		
9	Грошові кошти на поточному рахунку	294000		
10	Заборгованість покупців	110000		
11	Різні матеріали на складі	620000		
12	Заборгованість “Міськенерго” за отримані послуги	20000		
13	Заборгованість перед банком за довгострокову позику	300000		
14	Статутний капітал	3923000		
15	Знос основних засобів	1500000		

Завдання 1.5

Згрупувати активи та пасиви ТзОВ «Релакс» на 31 вересня поточного року на підставі наведених даних (табл. 1.5.1).

Таблиця 1.5.1

Дані про активи та пасиви ТзОВ «Релакс»

№ з/п	Дані для заповнення балансу	Сума, тис грн.	Баланс	
			Актив	Пасив
1	Статутний капітал	52,0		
2	Виробничі запаси	10,8		
3	Дебіторська заборгованість	78,0		
4	Кредиторська заборгованість	20,0		
5	Нерозподілений прибуток	15,0		
6	Поточні зобов'язання по розрахунках:			
6.1	з бюджетом	12,0		
6.2	з позабюджетних платежів	2,0		
6.3	з страхування	5,0		
6.4	з оплати праці	40,0		
6.5	з учасниками	3,2		
7	Грошові кошти та їх еквіваленти	7,0		
8	Витрати майбутніх періодів	3,4		
9	Основні засоби			
9.1	первісна вартість	50,0		
9.2	знос	10,0		
10	Довгострокові фінансові інвестиції	10,0		
11	Неоплачений капітал	32,0		
12	Банківський кредит з терміном повернення 24 місяці	32,0		

Завдання 1.6

Мета завдання: набуття навичок щодо ведення синтетичного обліку на підприємстві.

Необхідно:

1. Відкрити рахунки синтетичного обліку виробничого підприємства на 1 жовтня 200X р. на підставі даних таблиці 1.6.1.
2. Відобразити на синтетичних рахунках господарські операції підприємства методом подвійного запису в Журналі реєстрації господарських операцій (табл. 1.6.2).
3. Провести записи на наведених Т-рахунках, підрахувати обороти за дебетом і кредитом та вивести сальдо по рахунках на кінець звітного періоду.
4. Скласти оборотно-сальдовий баланс підприємства за звітний період (табл. 1.6.3).

Таблиця 1.6.1

**Активи, зобов'язання та власний капітал ТОВ «АРГО»
за станом на 1 жовтня 200X року**

№ з/п	Найменування статей балансу	Сума, грн.
-------	-----------------------------	------------

№ з/п	Найменування статей балансу	Сума, грн.
1.	Статутний капітал	120000
2.	Поточний рахунок в банку в національній валюті	90000
3.	Неоплачений капітал	20000
4.	Розрахунки за заробітною платою	10000

Таблиця 1.6.2

**Журнал реєстрації господарських операцій підприємства «АРГО»
за жовтень 200X р**

Дата	№ пор	Господарські операції	Сума, грн	Кореспонденція рахунків	
				Дебет	Кредит
05.10	1	З поточного рахунку в банку одержано в касу кошти:			
		- для виплати заробітної плати персоналу	700		
		- на господарські потреби	100		
05.10	2	Видано з каси:			
		- заробітну плату персоналу	650		
		- в підзвіт на відрядження	100		
07.10.	3	Повернуто на поточний рахунок в банку невикористану заробітну плату	50		
10.10	4	Одержано від постачальника та оприбутковано на склад матеріали:			
		- вартість матеріалів	500		
		- податок на додану вартість	100		
		Разом до сплати:	600		
14.10.	5	З поточного рахунку в банку перераховано постачальникам за матеріали	600		
15.10	6	Повернена в касу невикористана готівка, видана експедитору на відрядження	100		
20.10	7	На поточний рахунок в банку зараховано кошти, отримані від одного з засновників в погашення боргу за внесками до статутного капіталу	10000		

Рахунки синтетичного обліку ТОВ «АРГО»

Рахунок 40 “Статутний капітал”

Дебет			Кредит		
Номер операції	Кор. рахунок	Сума	Номер операції	Кор. рахунок	Сума

Рахунок _____

Дебет			Кредит		
Номер операції	Кор. рахунок	Сума	Номер операції	Кор. рахунок	Сума

Рахунок _____

Дебет			Кредит		
Номер операції	Кор. рахунок	Сума	Номер операції	Кор. рахунок	Сума

Рахунок _____

Дебет			Кредит		
Номер операції	Кор. рахунок	Сума	Номер операції	Кор. рахунок	Сума

Рахунок _____

Дебет			Кредит		
Номер операції	Кор. рахунок	Сума	Номер операції	Кор. рахунок	Сума

Дебет

Номер операції	Кор. рахунок	Сума	Номер операції	Кор. рахунок	Сума

Кредит

Рахунок _____

Дебет

Номер операції	Кор. рахунок	Сума	Номер операції	Кор. рахунок	Сума

Кредит

Рахунок _____

Дебет

Номер операції	Кор. рахунок	Сума	Номер операції	Кор. рахунок	Сума

Кредит

Рахунок _____

Дебет

Номер операції	Кор. рахунок	Сума	Номер операції	Кор. рахунок	Сума

Кредит

Рахунок _____

Дебет

Номер операції	Кор. рахунок	Сума	Номер операції	Кор. рахунок	Сума

Кредит

6. Пояснити порядок оформлення документів туроператором послуг страхування.

Тема 3. Особливості бухгалтерського обліку туристичного оператора.

Практичне заняття. Бухгалтерський облік реалізації, доходів та витрат туристичного оператора.

Рекомендована література: 2, 3, 6, 9, 12, 19, 22, 33, 34, 35, 41, 55, 56

Питання для обговорення

1. Розкрити особливості організації бухгалтерського обліку туроператора.
2. Навести податки, збори, обов'язкові платежі, що має сплачувати туроператор
3. Навести документальне оформлення реалізації туристичного продукту.
4. Пояснити методику формування туроператором виробничої собівартості туристичного продукту.
5. Дати характеристику обліку витрат туроператора.
6. Дати характеристику обліку доходів туроператора.

Тема 4. Особливості бухгалтерського обліку туристичного агента.

Практичне заняття. Облік доходів і витрат турагента.

Рекомендована література: 2, 3, 12, 13, 15, 19, 41

Питання для обговорення

1. Навести основні нормативно-правові акти, що регламентують питання ведення обліку туристичною агенцією.
2. Розкрити особливості обліку турагента.
3. Навести види витрат турагенції та порядок їх обліку.
4. Навести види доходів турагенції та порядок їх обліку.
5. Розкрити особливості оподаткування господарської діяльності туристичної агенції.
6. Навести особливості організації бухгалтерського обліку туристичною агенцією.

Змістовий модуль 2. Аудиторська діяльність в туризмі

Тема 5. Основи аудиту

Практичне заняття. Значення аудиту для економічного розвитку туристичної галузі в умовах ринку

Рекомендована література: 1, 4, 5, 10, 11, 32, 37, 54

Питання для обговорення

1. Розкрити значення аудиту в економічних відносинах, його зміст та мету проведення.
2. Зазначити завдання аудиту.
3. Зазначити об'єкт та предмет аудиту та випадки його обов'язкового проведення.
4. Пояснити відмінності між обов'язковим та ініціативним аудитом.

5. Пояснити сутність та складові аудиторського ризику.
6. Навести типи аудиторських процедур.

Завдання 5.1

Визначити в яких випадках аудит є обов'язковим, а в яких ні (відповідь обґрунтувати):

1. АКБ “Укрсоцбанк”
2. ВАТ “Промавтоматика”
3. ПП “Савчук”
4. Холдингова компанія “Дельта LTD”
5. МП “Аскольд”
6. ТзОВ “Сіптан”
7. СП “Ортекс”
8. ПП “Промсектор”
9. Обласна дитяча бібліотека
10. СП “Кооператор” (при здачі в оренду приміщення)

Завдання 5.2

Визначити в яких випадках аудит є обов'язковим, а в яких ні (відповідь обґрунтувати):

1. Чернігівський державний технологічний університет
2. Комерційний банк “Мрія”
3. ВАТ “Полісяночка”
4. Підприємство “Дана”, що здійснює випуск цінних паперів
5. Підприємство “Школярник”, в якого триває процедура банкрутства
6. Черкаська обласна бібліотека для юнацтва
7. При зміні форми власності підприємства “Бріск”
8. Холдингова компанія “Квіточка”
9. Дитсадок “Ключик”, який фінансується з державного бюджету
10. Товариство захисту тварин

Завдання 5.3

Визначити в яких випадках аудит є обов'язковим, а в яких ні (відповідь обґрунтувати):

1. ВАТ “Вікторія”.
2. Підприємство “Обрій”, яке має іноземні інвестиції у розмірі 5 %.
3. Державне госпрозрахункове підприємство “Місяць”, звітність якого офіційно не оприлюднюється.
4. Комерційний банк “Надія”.
5. Підприємство “Дім”, що повністю фінансується з державного бюджету.
6. Благодійний фонд “Малютко”, що отримані кошти віддає в дитячі будинки.

7. ПП Гальчин Г.Н.
8. Холдингова компанія “Друг”.
9. Інвестиційний фонд “Мрія”.
10. ДП “Море”, яке отримує іноземні інвестиції у розмірі 40 %.

Завдання 5.4

Визначити в яких випадках аудит є обов’язковим, а в яких ні (відповідь обґрунтувати):

1. Холдингова компанія “Бор”.
2. Фондова біржа.
3. Обласна школа вищої спортивної майстерності.
4. ЗАТ ФК “Динамо-Київ”.
5. Благодійний фонд.
6. Підприємство “Фенікс”, яке визнало себе банкрутом.
7. Обласна бібліотека.
8. Школа-інтернат.
9. Філіал Green Peace.
10. Страхова компанія.

Тема 6. Аудит фінансової звітності туристичного оператора

Практичне заняття. Визначення особливостей аудиту фінансової звітності туроператора.

Рекомендована література: 1, 5, 11, 37, 54

Пиитання для обговорення

1. Пояснити причини проведення аудиту фінансової звітності туроператора та туристичної агенції.
2. Розкрити зміст стадій процесу аудиту фінансової звітності.
3. Навести види заключних документів аудиту фінансової звітності.
4. Пояснити відмінності між видами висновків аудитора.
5. Навести критерії, за якими перевіряється облікова політика підприємства
6. Навести критерії, за якими перевіряються компоненти фінансової звітності.

Тема 7. Надання аудиторських послуг туристичним підприємствам

Практичне заняття. Вибір аудиторських процедур з урахуванням життєвого циклу туристичного підприємства

Рекомендована література: 1, 5, 37

Пиитання для обговорення

1. Навести види аудиторських послуг
2. Пояснити відмінності між аудиторськими послугами та послугами супутніми аудиту
3. Навести види консультаційних послуг

4. Пояснити обсяг відповідальності та особливості надання консультаційних послуг.
5. Навести види аудиторських послуг, що можуть замовлятися туроператором
6. Навести види аудиторських послуг, що можуть замовлятися туристичною агенцією

Рекомендована література

Основна література

1. Іваніна О.О. Аудит туристичної діяльності: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. - 256 с.
2. Клищенко Я. Басова І. Білова Н., Войтенко Т. Усе про облік та організацію туристичної діяльності. Вид. 6-те, перероб. і доп. Х.: Фактор, 2013. 224 с.
3. Колісник Г.М., Гелей Л.О., Данканич Т.П. Бухгалтерський облік в туризмі: навчальний посібник. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2016. 140 с.

Додаткова література

4. Аудит: теорія і практика. Навч. посіб./Заред. А.Г. Загороднього. Львів: НУ «Львівська політехніка», 2004. 453 с.
5. Аудит : підручник. /О.А. Петрик, В.О. Зотов, Б.В. Кудрицький та ін.; за заг. Ред. Проф. О.А. Петрик. К.: КНЕУ, 2015. 486 с.
6. Балченко З.А. Бухгалтерський облік в туризмі і готелях України: навч. посібн. К.: Вид-во КУТЕП, 2006. 232 с.
7. Білова Н. Ліцензування туроператорської і турагентської діяльності / Н. Білова // Податки та бухгалтерський облік. № 33 (800), квітень 2005. С. 26–41.
8. Беднарчук Г. Операції продажу-придбання валюти в продажу Дебет-Кредит. 2012. № 19. URL: <http://www.dtk.com.ua/show /1bid15287.html>
9. Богданова Ж.А. Бухгалтерський облік і контроль туристичної діяльності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 – Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. Житомир: Вид-во ЖДТУ, 2011. 20 с.
10. Бутинець Ф.Ф. Аудит. Підручник. Житомир: Рута, 2005. 512 с.
11. Виноградова М. О. Аудит: навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2014. 500 с.
12. Височан О.С. Концептуалізація розвитку бухгалтерського обліку у суб'єктів, що здійснюють туристичну діяльність: монографія. Львів: Видавництво Тараса Сороки. 2015. 312 с.

13. Височан О.С. Височан О.О. Визнання та облік доходів від реалізації послуг в діяльності туристичних агентств. Видавництво УжНУ "Говерла". 2011.
14. Височан О.С. Витрати на формування споживчої цінності туристичного продукту як об'єкт бухгалтерського обліку. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Сер.: Економіка. №2 (1), С. 218-223.
15. Височан О.С. Організація приватного партнерства в туристичному секторі на засадах франчайзингу. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. № 7 (5), 2014. С. 114-117.
16. Височан О.С. Облікові аспекти використання знижок у діяльності підприємств туристичного бізнесу. Вісник Львівської комерційної академії. 2011. Вип. 36. С. 52-57.
17. Височан О.С. Комерційні посередницькі операції в бухгалтерському обліку туристичних підприємств. Облік і фінанси, №1, 2015. С. 14-22.
18. Височан О.С. Розроблення облікової моделі розподілу та списання витрат, узгодженої з маркетинговою концепцією життєвого циклу туристичного продукту. Економічний аналіз, № 15(2), 2014. С. 115-122.
19. Височан О. ПДВ у діяльності туристичних підприємств: особливості нарахування, обліку та сплати. Економічний аналіз, № 12 (4), 2013. С. 197-203.
20. Вовк Л. Бандура Д. Особливості обліку туризму: облік продажу (реалізації) туристичного продукту туроператором і турагентом. Обліково-аналітичні системи суб'єктів господарської діяльності в Україні. Науковий збірник, спецвипуск 15 (частина 2), за ред. доц. В.Є. Швеця. Львів: Інтереко, 2005. С. 367–374.
21. Гончаренко О.М. Облікове забезпечення управління витратами на формування туристичного продукту. Економічні науки: наук. зб. Таврійського державного агротехнічного університету. Мелітополь: Люкс, 2010. № 3(11). С. 143–148.
22. Гончаренко О.М. Облік витрат та аналіз собівартості туристичного продукту: автореф. дис. ... к.е.н.: спец. 08.00.09; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. К., 2012.
23. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 01.06.2000 р. № 1775-III, зі змінами та доповненнями згідно з Законом України № 4023-VI від 15.11.2011 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
24. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», прийнятий Верховною Радою України 16 липня 1999 р. №

- 996-XIV, зі змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.2011 р. № 4224-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
25. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР (остання редакція від 04.11.2012 р. док. № 5316-17). URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
26. Закон України «Про страхування» від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР (остання редакція від 04.07.2013 р. док. № 406). URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
27. Закон України «Про рекламу» від 03.07.1996 р. № 270/96-ВР, зі змінами та доповненнями згідно з Законом України від 19.04.2011 р. № 3235-17. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
28. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. (ред. Від 28.06.2015 р.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
29. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» від 11.09.2003 р. (ред. від 11.07.2014 р.). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>
30. Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 06.09.2005 р. (ред. від 07.12.2014 р.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2806-15>
31. Закон України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» від 19.05.2011 р. (ред. від 05.04.2015 р.). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3392-17>
32. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>
33. Коваленко О. Туроператор надає послуги з в'їзного туризму: особливості оподаткування з прибутку. Все про бухгалтерський облік. № 76. 2011. С.36–40.
34. Лень В.С., Гливенко В.В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: Навч. посіб. К.: Центр навч. л-ри, 2004. 576 с.
35. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: Підручник. Київ: Вид-во "Центр навчальної літератури", 2004. 632 с.
36. Момонт Т.В. Особливості організації бухгалтерського обліку підприємствами туристичної сфери. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Сер.: Економічні науки. Житомир: Вид-во ЖДТУ. 2014. № 1(67). С. 34-40.
37. Никонович М.О. Редько К.О. Аудит : підручник; за ред. Є.В. Мниха. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 748 с.
38. Пантелеев В.П. Аудит. Навч посіб. К.: Видавничий дім «Професіонал», 2008, - 400 с.
39. Пилипенко І.І., Редько О.Ю. Стандарти аудиту та етики. Навч. посіб. К:ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2007. 277 с.

- 40.Пилипенко С.М.. Організація бухгалтерського обліку діяльності туроператора і турагента. Науковий вісник НЛТУ України. 2016. Вип. 26.2. С. 224-230.
- 41.Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
- 42.Постанова Кабінету Міністрів України «Про строк дії ліцензії на проведення певних видів господарської діяльності, розміри і порядок зарахування плати за її видачу» від 29.11.2000 р. № 1755, зі змінами та доповненнями згідно з постановою КМУ від 21.05.2009 р. № 498-2009 URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 43.Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 44.Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Доходи». URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 45.Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів». URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 46.Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток». URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 47.Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#n14>
- 48.Пожарицька І. М. Удосконалення обліку і аналізу витрат на виробництво туристичного продукту: дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон.наук: спец. 08.06.04. Східноукр. нац. ун-тім. Володимира Даля. Луганськ, 2004.242 с.
- 49.Про внесення змін до Закону України «Про туризм» Закон України від 20 листопада 2003 р. № 1300-IV // Відомості Верховної Ради України. 2004. № 13.С. 434-452.
- 50.Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
- 51.Пшенична А.Ж. Аудит. Навч. посіб. К: ЦНЛ, 2008. 320 с.
- 52.Сметанко О. В. Удосконалення методики обліку витрат і калькулювання собівартості туристичного продукту (послуг) на підприємствах туризму. Бухгалтерський облік і аудит. 2005. № 7. С. 39-45.
- 53.Сопко В.В., Завгородній В.П. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: Підручник. К.: КНЕУ, 2004. 412 с.
- 54.Суха О.Р. Аудит. Навч. посіб. Львів: «Новий світ-2000», 2009, 284 с.
- 55.Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку. К.: Знання-Прес, 2003. 444 с.

56. Яновская Н.В. Туризм: организация и учет. 2-е изд. Харьков: Фактор, 2000. 229 с.

Интернет-ресурси

57. Пошукові служби Інтернет. – URL : [http:// www. tsaa.org.ua](http://www.tsaa.org.ua)
58. www.rada.gov.ua - сайт Верховної Ради України
59. www.kmu.gov.ua - сайт Кабінету Міністрів України.
60. www.minfm.gov.ua – сайт Міністерства фінансів України.
61. www.sau-aru.org.ua - сайт Аудиторської Палати та Співки аудиторів України.
62. www.dtkr.com.ua - сайт "Дебет-Кредит" від ГК
63. www.buhgalteria.com.ua - сайт "Бухгалтерія" від "Бізнесу"